

Magnitudo.

Magnitudo Italiae ejus longitudine ac latitudine definiri solet. *Longitudo*, Plinio teste lib. 3, cap. 5, ab Augusta Prætoria per urbem Romam & Capuam Rhegium usque recurvo flexu, decies centena millia passuum excedit. Quæ quidem Prætoria Augusta Salassorum gentis caput, non ad radices Alpium, sed ad summos earum transitus sita est, vulgo nunc *Augst* Germanis, Italis *Aosta* dicitur. Ut ista Plinii mensura juxta publicas & militares Romanorum vias, quæ sæpe per celebriores urbes, perque vallium ac montium circumducebat anfractus, intelligenda sit. Neque enim in Rhegio oppido definebat Italia, sed in Leucopetra promontorio, duodecim millia passuum ultra Rhegium sito, quo, ut ipse ait Plinius, longissime in meridiem excurrit Italia: & supra Augustam item pluribus adhuc millibus adscendit in summa usque Alpium juga, unde Duria amnis oritur. Hodie sane totius Italiae à Duria fonte ad Leucopetram longitudo directissimo ac brevissimo cursu vix octingenta millia complet. *Latitudo* maxima est quadringentorum decem millium, inter Varum Arsamque fluvios: media est centum & triginta sex millium prope Romam, ab ostio Aterni fluminis in mare Adriaticum influentis, (hodie *Pescara* dicitur,) usque ad Tiberis in mare Tyrrhenum eruptionem: minima, uti vult Solinus, quadraginta millium, uti Cluverio placet, viginti, idque ad portum, quem Hannibalis castra dicunt, aut ubi Scyllacium est oppidum & Terinæus sinus, qui hodie accolis dictus, *Golfo di S. Eufemia*. Alii magnitudinem Italiae milliaribus mensurantes, à Leucopetra vel Brutio promontorio usque ad Augustam Prætoriam, statuunt longitudinem DCCCLV milliarium: latitudinem maximam CCCCLXXV, mediam CXXX, minimam LXXII. *Ambitus* Italiae secundum Castaldum est milliarium CIO CIO CL. Alii signant milliarium CIO CIO CCC LX. Alii non multo minus CIO CIO CCCL. Hodie circuitus maritimus à Varo ad Arsam intra promontoria actus, millia efficit passuum circiter vices quinquies centena; sive milliaribus bis mille quingenta. Quibus si Alpium latus addas, millia erunt universi ambitus tricies ter centena, sive milliaribus ter mille trecenta. Sed mirum nemini videri debet, quod mensura hæc varie à variis hujus sæculi etiam Italis auctoribus tradita inveniat, cum ipsi per omnem Italiam Itali tam varie locorum intervalla colligant, sciscitantibusque indicent, uti perquam difficile sit verum inde aliquem ac germanum milliarium numerum elicere.

Medium Italiae, sive umbilicum ponunt Martianus Capella & Solinus, uterque ex Plinio, in agro *Reatino*. Oppidum *Reate* Sabinorum quondam caput, episcopali etiam nunc titulo insigni, vulgo vocatur *Rieti*. In hujus agro, haud procul oppido, cui vulgaris appellatio *Civita Ducale*, *Cutilia* lacus est, qui situ medius est, tam

longitudinis quam latitudinis universæ Italiae. E regione ejus ferme est urbs Roma, quæ & ipsa in medio longitudinis posita. Hinc quippe 450 sunt millia ad Leucopetram; totidemque ad Alpium finem Prætoriae Augustæ.

Situm ita describit Plinius lib. 3, cap. 5: Abest *Situm* à circumdatis terris, Histria ac Liburnia, quibusdam locis centum millia passuum: ab Epiro & Illyrico quinquaginta: ab Africa minus ducentis; ut auctor adfirmat Varro: ab Sardinia ducenta viginti millia: ab Sicilia mille quingentos passus: à Corcyra minus octoginta: ab Issa quinquaginta. Incedit per maria cœli regione ad meridiem quidem, sed si quis id diligenti subtilitate exigat, inter sextam horam primamque brumalem. Ptolemæus eam inter septimum & quartum clima, gradu longitudinis decimo quinto, latitudinis plus septimo collocat. Hodie qui accurate situs cœlestis rationem observant, secundum longitudinem Occidentalissimum Meridianum deprehendunt incidere in grad. XXIX, Orientalissimum in XLIII: secundum latitudinem vero completi gradus VIII. Australissimum enim parallelum distare ab æquatore gradus XXXVIII, & Borealissimum XLVI. Et sic quintum ac sextum clima occupabit Italia, omnesque parallelos, qui sunt inter XI & XVI; in quo terræ tractu contingit varietas diei artificialis unius horæ. Major enim dies æstatis in parallelo Australi horarum est XIV, cum tribus quintis: in Boreali vero horarum XV, cum quintis totidem.

Figuram ejus alii aliam faciunt. Eustathius hederæ adsimilat. Plinius, Solinus, alii quercus folio, ut longitudine multo sit amplior, quam latitudine; in lævum se flectens cacumine, & Amazonicæ parmæ figura desinens. Recentiores convenientissime humano cruri comparant; cujus tibia vel *ἀσινωχῆμιον* mari objacet infero: sura supero: pes universim Ionio abluatur pelago: calcaneus Epirum spectat: vola vel concavitas sinum facit Tarentinum: carnosiores partes promontoria statuunt Zephyrium, Carcinum & Brutium: digiti in Siciliam sunt converfi: genu in promontorio est Populonio: coxendix & femoris superiora late contingunt Alpes.

Exstant de Italiae figura & quantitate Rutilii Claudii Numatiani versus, quos subjungimus:

Italiam rerum dominam qui cingere visus,

Et totam pariter cernere mente velit;

Inveniet quærna similem procedere frondi,

Arctatam laterum conveniente sinu.

Millia per longum decies centena teruntur,

A Ligurum terris ad freta Sicaniæ.

In latum variis damnosa anfractibus intrat

Tyrrheni rabies Adriacique salis.

Qua tamen est juncti maris angustissima tellus,

Triginta & centum millia sola patet.

Diversas medius mons obliquatur in undas:

Qua fert atque refert Phœbus uterque diem.

Vrget